

J. J.

Historia przemysłu naftowego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 7/1-2, 212

1962

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W nrze 1—2/1961 inż. Karol Jahoda opublikował artykuł *Rozwój stosunków prawno-organizacyjnych w dawnym górnictwie*, w którym podał krótką i niestety urywkową charakterystykę form prawnych związanych z eksploatacją bogactw naturalnych w różnych epokach i ustrojach, począwszy od starożytności a skończywszy na współczesnych nam czasach. Drugą część artykułu stanowi ogólne zestawienie informacji o przedsięwzięciach górniczych w poszczególnych okresach dziejów Polski.

Numer 3 i 4/1961 zawierają artykuły dra Jerzego Jarosa, w których autor próbuje scharakteryzować stosunki społeczne w polskim górnictwie węglowym kolejno od połowy XIX w. do 1918 r. i w latach 1918—1939. Dr Jaros przedstawia stan zatrudnienia górników, ich strukturę narodowościową, wynagrodzenie, stosunki z pracodawcami. Wspomina o pierwszych organizacjach zawodowych, strajkach, o udziale górników w walkach niepodległościowych. W artykule dotyczącym okresu międzywojennego dużo uwagi poświęca ogólnej sytuacji przemysłu polskiego.

Jan Wojciech Słowik w artykule *Sprawa Millenium Wieliczki* (nr 5/1961) stara się udowodnić na ogół nie kwestionowane twierdzenie, że wielicka kopalnia soli istniała już przed r. 1044, z którego pochodzi najstarszy dotyczący jej dokument. Trzeba jednak stwierdzić, że ze znanych argumentów popierających to twierdzenie autor wybrał najmniej przekonujące.

Problem zapobiegania pożarom podziemnym w dawnym górnictwie opisał w nrze 6/1961 doc. Stanisław Kossuth (*Z historii walk z pożarami podziemnymi w kopalniach węgla kamiennego w Zagłębiu Górnośląskim*). Autor wylicza najstarsze odnalezione opisy pożarów podziemnych i sposobów ich zwalczania przez stosowanie różnych zamknięć chodników oraz omawia przykłady odgradzania pól pożarowych. Wykazuje również wpływ walki z pożarami podziemnymi na metody eksploatacji węgla. Artykuł ilustrują liczne rysunki.

J.J.

HISTORIA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

W nrze 6/1961 „Nafty“ prof. Jan Czastka ogłosił w ramach cyklu *Przemysł naftowy na tle tysiąclecia* artykuł *Z dziejów górnictwa naftowego w Bieszczadach*.

Autor przedstawia historię rozwoju najstarszych kopalni w Uhercach i Polanie, stosowane w nich metody wiercenia, jego głębokości i wydajności, wreszcie aspekt ekonomiczny produkcji. Wylicza również inne ośrodki kopalnictwa naftowego, które z różnych przyczyn nie mogły się rozwinąć w takim stopniu jak powyższe.

W zakończeniu artykułu autor zajmuje się rozwojem przemysłu rafineryjnego.

J.J.

JAK POWSTAŁ CHRONOMETR?

Artykuł pod powyższym tytułem podpisany A.S. znajduje się w nrze 9/1961 „Horyzontów Techniki“. Artykuł zawiera opis okoliczności, w jakich powstały kolejne, dokonywane przez J. Harrisona konstrukcje chronometru, jak również opis związanych z tym perypetii wynalazcy (starania o uzyskanie nagrody parlamentu angielskiego za praktyczne rozwiązanie problemu dokładnego pomiaru czasu dla potrzeb nawigacji).

Artykuł ilustrują rysunki i fotograficzne reprodukcje chronometrów.

J.J.